

JAK SE STÁT ETNOGRAFEM

evropský
sociální
fond v ČR

evropská unie

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání

Liberecký
kraj

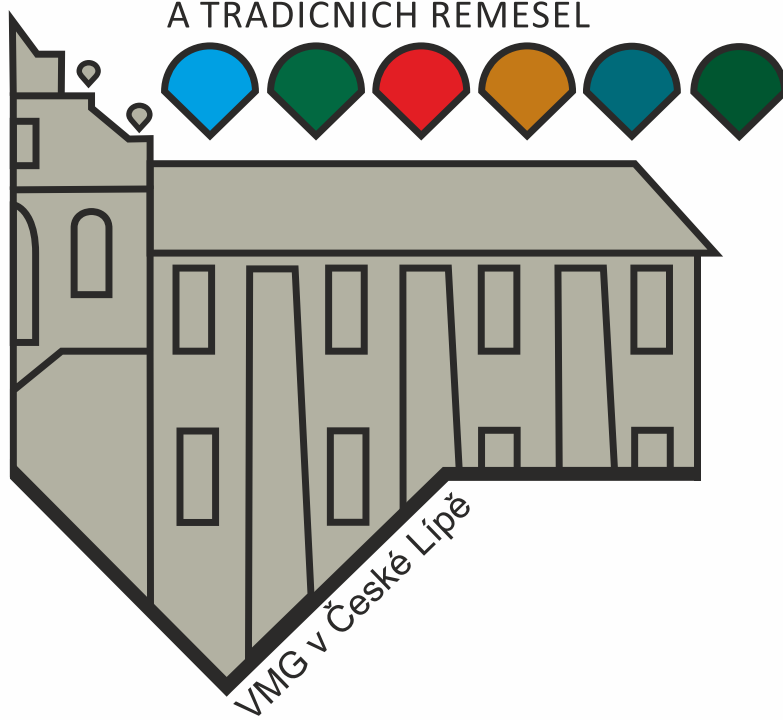
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„Prezentace odborných profesí a řemesel“

Českolipské muzeum představuje školám v rámci grantového projektu Libereckého kraje PŘÍRODOVĚDNÉ PROFESE, ODBORNÉ PROFESE A TRADIČNÍ ŘEMESLA s cílem rozšířit výuku předmětu Volba povolání pro žáky 7. až 9.tříd s možností odborného a praktického seznámení se s daným oborem.

PREZENTACE

ODBORNÝCH PROFESÍ
A TRADIČNÍCH ŘEMESEL

Registrační číslo projektu: CZ.1,07/1,1,22/02,0003

Název projektu: Prezentace odborných profesí a řemesel

Název příjemce podpory: Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, příspě. organizace

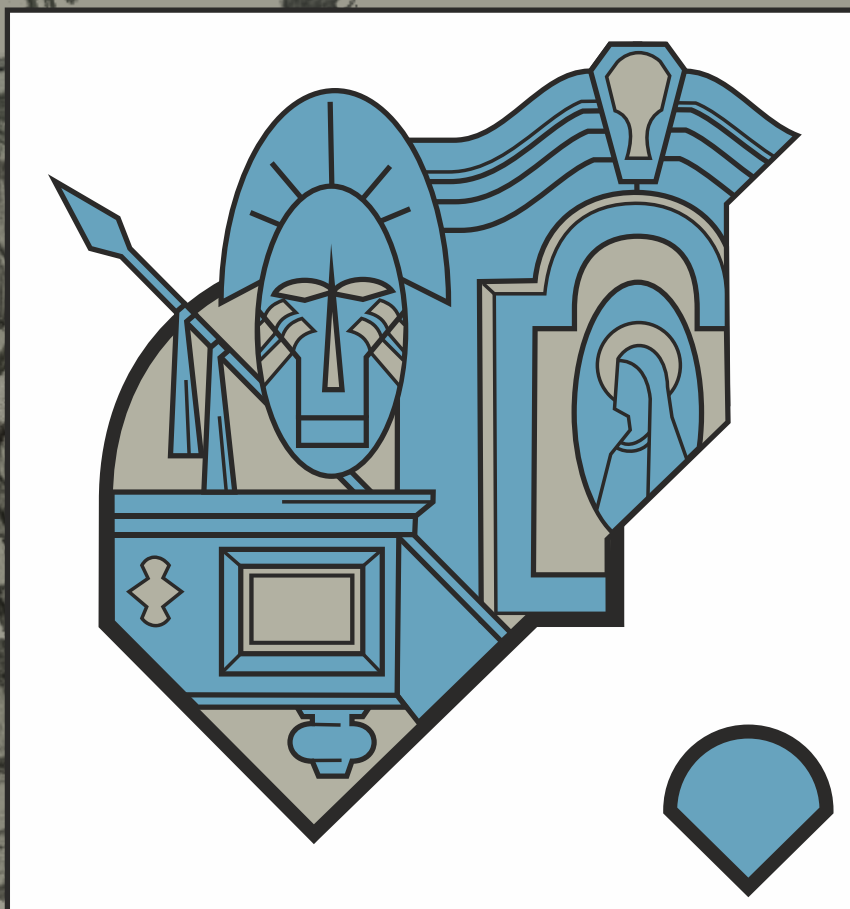
Název a číslo globálního grantu: CZ.1.07/1.1.22 Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji II

Název a číslo oblasti podpory: 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání

Schvalovatel návrhu GP: Liberecký kraj

ETNOGRAFIE

Vychází z řeckých slov ethnos - kmen, národ, a grafein – popisovat, doslovným českým překladem je pak dříve používaný termín národopis.

Etnograf

Etnograf je vysokoškolsky kvalifikovaný pracovník, který se zabývá studiem lidové kultury, terénními výzkumy a sběrem artefaktů a dokladů lidové kultury pro muzeologické účely.

Výsledky svých výzkumů etnografové prezentují v odborných publikacích, často ve formě národopisných monografií.

◇ Potřebné vzdělání

Etnografie coby empiricky zaměřená disciplína je součástí dalších spíše teoretických oborů jako etnologie, popřípadě kulturní a sociální antropologie. Ty lze studovat na filosofických fakultách, méně specializovaně též na fakultách zabývajících se širěji humanitními a sociálními vědami.

◇
Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě
Studenti základních škol při výuce v expozici tradičního lidového bydlení a řemesel

◆ Etnografie

Etnografie je kulturně –historickým vědním oborem, zabývajícím se studiem lidové kultury. Obsah pojmu etnografie, česky národopis, se během více jak stoletého vývoje oboru měnil. V současné době tedy zahrnuje především sběratelskou činnost pro muzeologické účely, techniky třídění sebraného materiálů a terénní výzkumy v oblasti materiální a duchovní kultury. Etnografie vytváří především terénní prací podklady pro další zpracování a zobecnění v rámci etnologie nebo sociální a kulturní antropologie.

◆
Pohled na Víseckou rychtu v Kravařích, největší roubené stavení v Čechách se současnou expozicí lidového bydlení severních Čech.

◆ Příbuzné obory

Etnologie – kulturně historická disciplína založená na srovnávacím studiu kultur, obor zobecňující dílčí etnografická pozorování

Kulturní a sociální antropologie – teoretická disciplína zkoumající lidské kultury, překrývá se s předcházejícím

Folkloristika – věda zabývající se studiem folkloru (hudebním, tanečním, slovesným)

Archeologie – věda studující dějiny lidské společnosti na základě archeologických nálezů

Muzeologie – zabývá se sběratelstvím, ochranou a dokumentací muzejních sbírek

Dějiny umění – předmětem jejich studia jsou umělecké památky minulosti

Religionistika – studuje a srovnává dějiny a myšlenkový vývoj jednotlivých náboženství

◆
Starý lidový zvyk – vynášení zimy (Morany) ze vsi

◊ Rozdělení lidové kultury

Materiální kultura - architektura a bydlení

Lidové stavitelství, sídla, bydlení

Vesnické osídlení, způsob hospodaření, výroba; stavitelství - formy vesnických sídel; hospodářská stavení a provoz usedlosti; vesnická kultovní místa.

Pohled na tradiční lidovou architekturu bydlení

◊ Rozdělení lidové kultury

Materiální kultura – oděv, architektura a bydlení, lidové umění

Lidová výroba

Domácí a domácká výroba;

zpracování dřeva - nábytek, doplňky do domácnosti a hospodářství, plastiky, hračky, drobné výrobky aj.;

textilní výroba - materiál, způsoby zpracování, druhy výrobků, výrobní oblasti a střediska;

přírodní pletiva - sláma, proutí, lýko, kořeny;

výrobky z hlíny (keramika) - vývoj, druhy, formy výrobků, výzdoba, výrobní centra;

práce z kovu - kovářství, podkovářství, zámečnictví;

sklo - sklenice, tabulové sklo.

◊
Vísecká rychta v Kravařích - Expozice lidového bydlení
Ukázky lidového malovaného nábytku

◊ Rozdělení lidové kultury

Materiální kultura - řemeslná výroba, lidové umění

Výrobní hospodářství

Hospodaření kořistné - přisvojovací - lov, rybolov, sběr rostlin, brtnictví;

hospodaření - přechodná forma - sklizňové;

hospodaření racionální - zemědělství: způsoby hospodaření, nářadí a nástroje, plodiny;

chov dobytka - pastevectví, ustájení, zápřah;

doprava - formy dopravy od nošení břemen a nákladů lidskou silou přes dopravu pomocí zvířat, smyky, svlaky, sáně, jednokolové dopravní prostředky, vozy jednoosé, dvouosé, vodní doprava.

◊
Vísecká rychta v Kravařích - Expozice lidového bydlení
Ukázky zemědělského nářadí a řemeslné výroby

◁ Rozdělení lidové kultury

Materiální kultura – řemeslná výroba, lidové umění

◁
Vícecká rychta v Kravařích - Expozice lidového bydlení
Ukázky zemědělského nářadí a řemeslné výroby

◊ Rozdělení lidové kultury

Duchovní kultura – rodinný a společenský život, lidové zvyky a obyčeje, folklor

Oděv v kulturněhistorickém kontextu

Charakteristika; jednotlivé součástky oblečení; oděv sváteční, všední a pracovní; krajevé zvláštnosti; sociální rozdíly; praní, úprava a ukládání; výroba oděvních součástí.

◊
Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě
Ukázky tradičních řemesel - předení na kolovratu

◆ Rozdělení lidové kultury

Duchovní kultura – rodinný a společenský život, lidové zvyky a obyčeje, folklor

Lidová strava v kulturněhistorickém kontextu

Příprava jídel, suroviny, sváteční, obřadní a všední jídla; nádobí k vaření pokrmů; stolování; konzumace a uchování potravin.

◆
Vísecká rychta v Kravařích - Expozice lidového bydlení
Černá kuchyně s pecí a příslušenstvím

◊ Rozdělení lidové kultury

Duchovní kultura – rodinný a společenský život, lidové zvyky a obyčeje, folklor

Lidové umění souvisí se zaměstnáním, s řemeslnou výrobou a výzdobou výrobků

Keramika; podmalby na skle; tiskařství; perníkářství; řezbářství aj.

U jednotlivých druhů – motivy, tvary, barevnost, charakteristika dekoru aj.

Vísecká rychta v Kravařích - Expozice lidového bydlení
Světnice rychtáře se svatým koutem a malovanou postelí s nebesy

◊ Rozdělení lidové kultury

Duchovní kultura – rodinný a společenský život, lidové zvyky a obyčeje, folklor

Výroční obyčeje a zvyky

Advent až po masopust; velikonoční tradice (včetně předvelikonočních týdnů až po letnice);
dožínky, hody, poutě, sklizňové práce (až po advent).

Ukázka tradičních lidových zvyků a tradic

Metody výzkumu a základní pomůcky

Metody a techniky etnografického výzkumu jsou velice různorodé, vždy jsou přizpůsobeny konkrétnímu zpracovávanému tématu. K terénní práci etnografa i dalšímu zpracování sebraného materiálu je používáno mnoho metod, jak kvalitativní (rozhovory, písemné prameny ad.) tak i kvantitativní (dotazníková šetření apod.) povahy, které se vzájemně doplňují. Nedílnou součástí je i fotografická případně audiovizuální dokumentace sledovaných jevů, nověji bývají výstupem také etnologické/antropologické dokumenty.

Vísecká rychta v Kravařích

◆ Profil a uplatnění absolventa

Absolventi oboru etnologie mohou nalézt uplatnění ponejvíce ve vědeckých institucích a neziskových organizacích.

Nejlepší etnologové/etnografové nacházejí uplatnění v ústavech Akademie věd České republiky, na vysokoškolských katedrách a ústavech etnologie nebo kulturní a sociální antropologie.

Dále působí v muzeích, občanských sdruženích či památkových ústavech.

Zřídka se etnolog/etnograf dokáže prosadit i na volné noze.

Samostatně může pracovat na grantech, vydávání odborných i populárních publikací.

◆
Vísecká rychta v Kravařích - Expozice lidového bydlení
Přednáška o tradiční lidové kultuře v prvním patře rychty

◊ Náplň práce etnografa

Expertní a vědecko-badatelská činnost v oboru.

Zajišťování artefaktů pro muzejní sbírky.

Dokumentace lidové architektury a jevů tradiční lidové kultury.

Digitalizace sbírkového materiálu.

Odborné publikace.

Přednášková a výstavní činnost.

Komunikace s odborníky jiných specializací, veřejností a mediální sférou.

◊
Vísecká rychta v Kravařích - Expozice lidového bydlení
Ukázky tradiční řemeslné výroby

Možnosti vysokoškolského studia oboru ETNOLOGIE

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy – ÚSTAV ETNOLOGIE

Studijní obor Etnologie

- tříleté bakalářské studium
- dvouleté navazující magisterské studium
- doktorské studium

Výuka zaměřena na přípravu k výkonu povolání.

Masarykova univerzita, Žerotínovo náměstí, Brno - město

Studijní obor Etnologie

- tříleté bakalářské studium
- dvouleté navazující magisterské studium
- doktorské studium

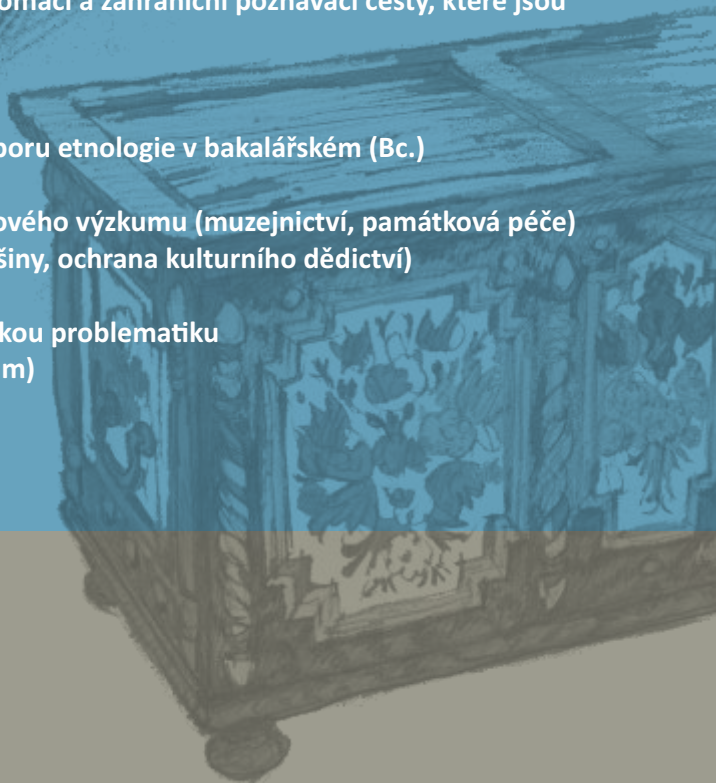
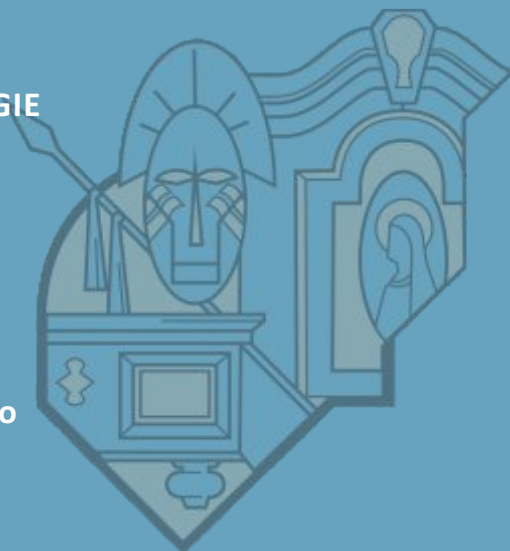
Výuka programově a systematicky zaměřena na studium tradiční kultury českého etnika a na etnokulturní vztahy se zeměmi střední a jihovýchodní Evropy

Součástí vysokoškolské výchovy studentů etnologie jsou:

- terénní výzkumy orientované na jevy tradiční kultury
- terénní výzkumy orientované na současný společenský a kulturní život jak ve vesnickém, tak v urbánní prostředí
- Během předepsané muzejní praxe se studenti seznamují s etnografickými sbírkami a poznávají chod muzejních institucí. Dlouholetou tradici mají domácí a zahraniční poznávací cesty, které jsou nedílnou součástí výuky.

Uplatnění absolventů vysokoškolského vzdělání v oboru etnologie v bakalářském (Bc.) nebo magisterském (Mgr.) stupni:

- uplatnění v rámci základního a aplikovaného oborového výzkumu (muzejnictví, památková péče)
- státní správy (regionální kultura, národnostní menšiny, ochrana kulturního dědictví)
- neziskových organizací
- v mezinárodních institucích se zaměřením na etnickou problematiku
- v oblasti komunikačních médií (rozhlas, televize, film)

**Kontakty na odborné lektory a pracovníky muzea,
na které je možné se obracet se svými dotazy a konzultacemi i po ukončení projektu:**

Mgr. Jitka Cidlinová

Etnograf Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě

Mobil: 777 165 124

E-mail: cidlina@muzeumcl.cz

Více informací najdete na: www.muzeumcl.cz

Ing. Tereza Kaiserová

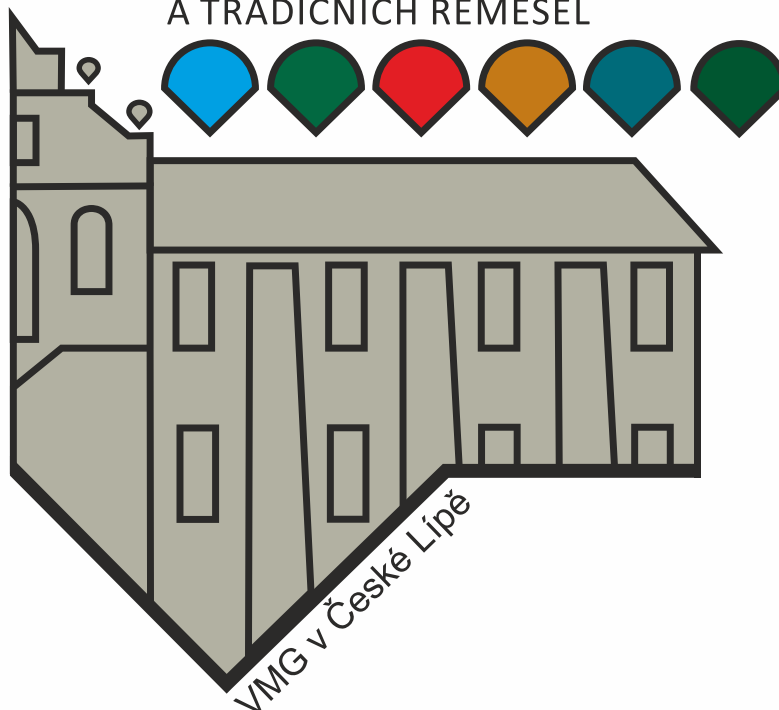
Koordinátorka Ekoporadny ORSEJ

Mobil: 774 825 089

E-mail: kaiserova@muzeumcl.cz

PREZENTACE

ODBORNÝCH PROFESÍ
A TRADIČNÍCH ŘEMESEL

VMG v České Lípě

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Díličí informace a podklady pro tento vzdělávací materiál byly použity z internetového zdroje Wikipedie, otevřená encyklopedie, z encyklopedie profesí www.jobs.cz/poradna/profese/; <http://www.infoabsolvent.cz/>; <http://www.stredniskoly.cz/>; <http://www.vysokeskoly.cz/>; z archivu GP Profese a řemesla, z osobních archivů lektorů a archivu VMG v České Lípě.